

YTTRANDE

Utredningen om författningsberedskap inför framtida pandemier S 2021:04

Per e-post:

fredrik.robertsson@regeringskansliet.se

2023-02-16

Synpunkter

Svenska Resebranschföreningen (SRF) har bjudits in att lämna synpunkter inför utredning av framtida lagreglering för att besluta om begränsningar i händelse av framtida pandemier.

Inledningsvis vill vi betona att det inför införandet av varje form av begränsning av människors rörlighet bör ske samråd med berörda organisationer samt att det noga utreds hur begränsningar och andra restriktioner påverkar olika verksamheter. Det är viktigt att de restriktioner som införs är proportionerliga, så att inte verksamheter påverkas mer än vad som är nödvändigt för att uppnå eftersträvat mål. En lagstiftning bör således innehålla en uttrycklig skyldighet för beslutsfattare att samråda med branschorganisationer vars medlemmars verksamheter påverkas av besluten.

Under pandemin präglades införandet av restriktioner och andra begränsningar, inte bara i Sverige, utan i de flesta länder, av brist på närmare utredning. I synnerhet saknades många gånger en konsekvensutredning avseende hur företagen skulle komma att påverkas. Innan det införs begränsningar är det viktigt att det genomförs en noggrann utredning av de effekter som åtgärderna kommer att få för företag i berörda branscher. Nyttan med en viss åtgärd måste alltid vägas mot den skada som åsamkas företag. Härvid bör noteras att många länder införde restriktioner som sträckte sig långt mer än vad som var fallet i Sverige. Detta till trots kan man nu konstatera att de länder som stängt ned samhället i högre grad än Sverige inte har lägre överdödlighet än Sverige. En kommande lagstiftning bör därför mana till eftertanke och bestämmelser om att åtgärder ska vara proportionella och endast ska införas i den mån det finns underlag som visar att de är nödvändiga. I motiveringar för besluten bör även framgå vilket resultat beslutsförfattaren förväntar sig. Beslutade begränsningar bör därefter löpande omprövas i syfte att införa lättnader om det är möjligt.

Under pandemin utpekades resande generellt sett till en av de största riskerna för smittspridning. Det kan dock konstateras att smittan spreds även i de länder där det infördes stränga restriktioner och förbud mot resande. Även i de länder där det infördes stränga restriktioner och förbud mot resande spred sig smittan under pandemin. Vid en framtida pandemi bör därför inte införas generella begränsningar av resandet, utan varje beslut måste noga övervägas och motiveras i syfte att så långt det är möjligt undvika begränsningar som medför att företag inte kan bedriva sin verksamhet.

Under pandemin kom UD att utfärda ett flertal avrådan från resor utomlands. Dessa beslut slog hårt mot resebranschen och innebar i princip att allt resande upphörde under den period som avrådan omfattade. Till skillnad från tidigare avrådan kom dock UD att vid ett flertal tillfällen gå ut med tidsbegränsade avrådan istället för att avråda tills vidare. Eftersom en avrådan från resa till ett visst resmål berättigar resenärer att avboka resor som ska ske under den tid som avrådan omfattar, medförde tidsbegränsade avrådan att resenärer hade rätt att kostnadsfritt avboka resor som låg långt fram i tiden. Om avrådan istället hade gällt tills vidare, hade arrangören kunnat avvakta till dess att det stod klart att den aktuella resan skulle påverkas. Under sommaren 2020 var det en längre period där smittan gick ned i många länder och resande därmed hade varit möjligt. Vid eventuella framtida liknande situationer bör därför beslut om att avråda från resor till ett visst resmål gälla tills vidare samt löpande omprövas.

Även om det i inbjudan att lämna synpunkter anges att utredningens uppdrag inte omfattar frågan om ekonomiskt stöd till företag som påverkas, är det viktigt att notera att om staten inför begränsningar som påverkar företag negativt, även måste vidta åtgärder för att söka mildra den uppkomna skadan.

Stockholm som ovan

Didrik von Seth
Generalsekreterare
didrik.vonseth@srf-org.se